

Przedmowa

Krótko o historii powstania niniejszego tomu. Jego pomysłodawczynią była Walentyna Grigorjewna Kulpina, profesor Uniwersytetu Moskiewskiego, która zaproponowała w grudniu 2019 roku, by zwrócić się do pewnej liczby osób z ofertą uczestnictwa w okolicznościowej publikacji z okazji 75. rocznicy urodzin Jana Wawrzyńczyka, emerytowanego profesora Uniwersytetu Warszawskiego, absolwenta rusycystyki Uniwersytetu Moskiewskiego. Znając od lat siódmogrudniowego Jubilata, z przyjemnością podchwyciłam tę propozycję. Tom powstał w miesiącach absolutnie wyjątkowych (grudzień 2019 – kwiecień 2020). Zasadniczo nawiązuje do dorobku naukowego Profesora Jana Wawrzyńczyka, który w swym pracowitym życiu interesował się, i nadal interesuje, językiem polskim i rosyjskim, sporadycznie też kilkoma innymi – w zakresie grafemiki, fonologii, morfologii, składni i leksyki. Od 2014 roku Profesor Wawrzyńczyk buduje, wspólnie z Profesorem Piotrem Wierzchoniem z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, unikatowy Narodowy Fotokorpus Języka Polskiego (NFJP); zawiera on fotodokumentację cytatawą ok. 250 000 haseł polszczyzny okresu 1773–2019 (por. stronę www.nfjp.pl). Cytatografia „wielkoskalowa” jest od dziesięciu lat głównym przedmiotem aktywności zawodowej Pana Profesora, który wyniki swoich poszukiwań dokumentacyjnych udostępnił nie tylko w tworzonej zespołowo NFJP, ale i w licznych publikacjach nieelektronicznych; por. zwłaszcza czterotomowe opracowanie *Fotocytatografia polska*, Warszawa 2014–2015 oraz (również w czterech tomach) *Fotoprzegląd frazematyczny*, Warszawa 2013–2015.

Cytaty, cytaty, cytaty... Jeden z nich, jeden z dziesiątków tysięcy, jakie wydobył z tekstów drukowanych, Profesor Wawrzyńczyk traktuje od dawna jako „cytat nad cytatami”. Jest to następująca wypowiedź Władysława Witwickiego (znanego filozofa i psychologa, 1878–1948) z 1936 roku:

(...) człowiek, który kocha prawdę a nienawidzi błędu, nigdy sobie uszu nie zatyka i nie zaperza się, gdy jego oponent uzasadnia zdanie sprzeczne z jego dotychczasowym poglądem. Przeciwnie. Słucha ciekawie i cieszy się, jeżeli swego oponenta zwalczyć nie potrafi. Cieszy się, bo oto się pewnego błędu pozbywa (...). (...) na tym zależy mu najwięcej.

Do tych to słów – które za ich Autorem warto dedykować i przypominać każdemu badaczowi, czy to filozofowi, czy to psychologowi, czy to lingwiście, czy to nielingwiście – odsyła tytuł niniejszego zbioru.

Tematyka niektórych tekstów odnosi się do kwestii pozalingwistycznych; prace te są świadectwem szerszych kontaktów osobistych Profesora Wawrzyńczyka w świecie humanistyki i kultury.

Zgodnie z Jego wolą w tomie nie ma ani Jego życiorysu, ani bibliografii prac przezeń wydanych; te elementy treści, standardowe dla niektórych publikacji okolicznościowych, zainteresowani mogą znaleźć w Wikipedii i w katalogu internetowym Biblioteki Narodowej w Warszawie.

Katarzyna Wojan